

Välkommen på en härlig vandring i ett tidlöst skogs- och molandskap i en trakt formad av enorma ismassor för ca 13 000 år sedan. Det lätt böljande och vackra landskapet med sina barrskogsbevuxna åsar och mer öppna mossar passar utmärkt för vandring. Etappen fungerar bra som en längre heldagstur, eller en lugnare tvådagars vandring och kan även kombineras med anslutande leder i respektive ände för den som söker en längre vandring.

LEDEN

Leden går genom ett landskap som är typiskt för den sydvästra sidan av Vättern. Etappen är lättvandrad och följer bra stigar och vid något tillfälle en lågtrafikerad grus- eller skogsväg. Bekväma skor rekommenderas. Västra Vätterleden är markerad med orange färg på träd, stolpar och pilar. Punkterna nedan hjälper dig att planera vandringen efter dina förutsättningar.

Startpunkter: Vid ledstarten i Fagerhult finns parkering och därifrån är det 200 resp 400 m till bussanslutning. Obs att bussar stannar vid olika hållplatser beroende på färdriktning. Se pilar i Fagerhults tätortskarta. Vid badplatsen i Furusjö finns busshållplats och en accessled. Vid Hotel Mullsjö finns parkering. För buss- eller tåganslutning följer du lämpligen en 1,9 km orangemarkerad led längs Mullsjöns västra sida. Se tätortskartan för Mullsjö.

Logistik: Från startpunkten i Fagerhult till delningen vid Gagnån är det 0,9 km. Där ansluter även Västra Vätterledens etapp 7 från Semesterbyn vid Hökensås. Från delningen till vindskyddet vid Södra Kroksjön är det 7,1 km. Från Södra Kroksjön till Furusjö är det knappt 15 km och ytterligare ca 9 km till Hotel Mullsjö där leden slutar. Vid hotellet ansluter en 1,9 km orangemarkerad led till Mullsjö centrum, samt även Södra Vätterledens etapp 1 mot Bottnaryd.

Boende: Ett vindskydd finns vid Södra Kroksjön och det finns även möjlighet till alternativt boende utmed leden. Se service.

Vattnet i våra sjöar och vattendrag håller en generellt hög kvalitet, men då vi inte kontinuerligt tar vattenprover kan vi inte lämna någon garanti. Är du osäker bör du koka eller filtrera vattnet.

LANDSKAP, NATUR & MÄNNISKOR

Den senaste istiden har satt en stark prägel på landskapet och i stort dikterat livsvillkoren för flora, fauna och de människor som sökt sig till trakten. Landskapet formades i randen till de gigantiska ismassor som en gång täckte hela landet. När glaciärerna drog sig tillbaka för ca 13 000 år sedan spolades enorma mängder vatten, sten, grus och sand ut och bildade de sjöar, vattendrag, deltan, raviner, platåer och åsar mm vi ser idag.

Det mjukt böljande landskapet formar en mosaik av barrskog, mossar och våtmarker, var och en med sin speciella karaktär. Tallskogen är ljus och luftig och ofta täckt av en matta med grå och gulvit renlav. Det är även en typisk lokal för Mosippa och cypress-lummer. Se foton nedan. Granskogen är tätare, har mindre ljusinsläpp och marken är täckt av grön mossa. Vill du "höra" tystnaden bör du stanna till i en granskog. Dessa miljöer står i stark kontrast till de mer öppna mossar, våtmarker och sumpskogar som ligger i lägre, flackare partier.

Människor har funnits i trakten sedan stenåldern. Perioden efter istiden har lämnat rikliga spår av stenyxor mm. Dessa människor var troligen mer nomader än fasta bosättare. Faktum är att det finns ytterst få tidiga spår av bosättningar utmed leden. Den magra sandjorden gjorde det svårt att livnära sig på jordbruk och leden ligger långt från kända allfarvägar. Fram till 1700-talet var Haboskogen en häradsallmanning, vilket gjorde att folk från andra områden hämtade timmer därifrån. Det berättas att skogen periodvis var kalhuggen. Flera av de gårdar leden passerar är kända från 1500-talet, men är sannolikt äldre.

NÅGRA ENKLA REGLER

- Var alltid försiktig med eld. Använd anvisade eldplatser och släck ordentligt. Eldningsförbud råder alltid i naturreservat och omfattar ibland hela regionen vid torra perioder.
- Skräpa inte ned i naturen. Använd de soptunnor som finns utmed leden.
- Terrängkörning är förbjuden i naturen och på lederna.
- Visa hänsyn till närboende. Följ leden.
- Undvik vandring under älgjakten.
- Gå inte över åker med växande gröda.
- Fiske är endast tillåtet med fiskekort eller markägarens medgivande.

VIKTIGA TELEFONNUMMER

- Habo kommun, tel 036-442 80 00.
- Mullsjö kommun, tel 0392-140 00.
- Nummerupplysningen, tel 118 118.
- Nödsituation, tel 112.

LEDBESKRIVNING

1. Fagerhult var ursprungligen en gård med, som namnet antyder, ett vackert läge. År 1399 fräntogs Alvastra kloster en gård i Faghrawlt. Orten är alltså relativt gammal. Vätterstranden har här en annorlunda karaktär än längre norrut. De djupt nedskurna bäckravinerna är viktiga lekplatser för vätteröringen. Det finns gångstigar som leder ned till Vättern. Se även A under Service.

2. Gagnåns naturreservat följer ån från Tidaholmsvägen i väster till Fagerhult samhälle i öster. Stora delar av Stenamossen ingår också i det 320 ha stora området. De övre delarna av ån kallas i olika partier för Barnebäcken, Gjutabrobäcken och Stenabäcken. I ån finns intressanta nordliga arter av sländor och kräftdjur, samt både bäcköring och insjööring. Ett flertal mycket blöta våtmarker med småkärr och källflöden från kanterna gränsar till ån. På Stenamossen finns dvärgbjörk och i kärren utefter ån snip, kärrsälting och nålstarr. Spindelblomster växer på flera ställen. Stora delar av reservatet är svårtillgängligt och relativt ostört.

3. Habomossen är en trevlig sidoutflykt. Enklast kommer du dit om du följer grusvägen söderut längs östra sidan av Södra Kroksjön. Det lilla naturreservatet bildades 1996. På den 8 ha stora mossen förekommer fina orrspel på vårarna. Mosseplanet domineras av tuvsäv och småtallar.

4. Haboskogen, den sk Habomon, var kronopark på 1600-talet under Per Brahe på Visingsö. Visingsöborna hade därigenom rätt att nyttja skogen, men genom ett domstolsutslag i början av 1700-talet övergick rätten att nyttja skogen till sockenborna. Det var ett mycket viktigt beslut eftersom den magra jorden gjorde det svårt för lokalbefolkningen att livnära sig på enbart jordbruk. I kartan syns även ett lapptäcke av smala områden inramade av sockengränsar. En gång i tiden såg hela landet ut så här, vilket ledde till det laga skiftet för att skapa mer enhetliga områden. Alla socknar genomförde dock inte laga skiftet fullt ut.

5. Hornsjön. I den ca 15 m djupa sjön finns abborre, gädda, lake, mört, öring och kräftor. Förr hämtades myrmalm från Hornsjöns botten som sedan smältes ned i bygden. Många slagghögar och kolbottnar vittnar om järnhanteringen. Den uppdämda sjön har genom åren drivit sågar, kvarnar och även använts för elproduktion. Hornån, eller Horna som den tidigare kallades, rinner genom Hornsjön. Före inloppet i sydvästra änden av sjön kallas ån ibland Kasan och är ett vattendrag som avvattnar stora våtmarker kring sjön, bl a Baremossen. Kring inloppet finns bäver.

6. Inte långt härifrån vid **Åsebygd** bodde en kvinna som kallades Rattelisa. Enligt sägnen höll hon sig med mjölkharar för att hennes ko skulle lämna mycket mjölk. Det var inte bra att skjuta en sådan hare. En mjölkhare var i svensk folktro ett väsen som en häxa använde för att stjäla mjölk från grannarnas kor.

7. Trolleberget bildar en brant och storblockig ravin mot öster. I ravinens botten går en liten bäck som kommer från Hornamossen. Intressanta växter som underviol, trolldruva och dvärghäxört finns i branten. Leden passerar berget på den flackare västsidan.

8. Flatered finns upptagen i jordeboken första gången år 1539 och då som ett kronohemman. Runt gårdarna i Flatered finns några av Habo kommuns vackraste ängs- och hagmarker. I det småbrutna landskapet med åsar och kullar kan man finna brudsporre, läsbräken, fältgentiana, solvända och jungfrulin.

9. Gården Julared omnämns år 1539 i jordeboken som ett kronohemman. Namnet antas syfta på kvarnhjul. Vid dammen finns

fortfarande ett kvarnhus, dock är alla spår av verksamheten borta. Vid gården har även funnits en skola.

10. Vid **Anderstorp** finns två väl bevarade torp, båda byggda av Anders Larsson. Han var torpare i Ekesbo under Västra Ekered mellan åren 1868 och 1881. När hustrun Lisa Johansdotter gick bort flyttade Anders till Åsarp, men återkom några år senare och byggde ca 1890 det mindre torpet. Se torpskyltar.

11. Jäboruder nämns i listan för Älvsborgs lösen år 1613 under namnet Gäaborödjan och var från början ett kronotorp. Till gården kopplas en spännande historia om falskmyntare. I början av 1700-talet rådde svår nöd i landet pga Karl XII:s många krig. Det höll dock på att gå riktigt illa för initiativtagaren till falskmyntningen, Anders Bengtsson. Han dömdes till döden, men lyckades fly. Övriga inblandade fick sex års straffarbete.

Runt gården Jäboruder finns arrika hagmarker med en fin fuktäng öster om gården. Här finns fältgentiana tillsammans med läsbräken, jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol och granspira. Källört förekommer i luckor med naken jord där djuren trampat.

12. Svartebäcken passerar av leden strax söder om Nordkärret. Namnet kommer av att vattnet i bäcken har så hög järnhalt att tvätten fick små svarta rostprickar.

Vid Hotel Mullsjö (G) avslutas Västra Vätterleden och Södra Vätterleden mot Bottnaryd, Norrahammar och Huskvarna tar vid.

13. Mullsjö växte fram som stationssamhälle i slutet av 1800-talet då järnvägen mellan Falköping och Jönköping stod klar. Mullsjö blev snabbt en populär rekreativort och erbjuder idag en väl utbyggd turism. Se även G-K under Service.

SERVICE

A. Fagerhult. Livsmedelsbutik, samt busshållplats. Obs att bus-sar i respektive riktning stannar vid olika hållplatser. Trafikupplysning, tel 0771-44 43 33. Parkering vid ledstart.

B. Södra Kroksjön. Vid norra stranden finns ett vackert beläget vindskydd med eldplats. På sjöns nordöstra sida finns parkering, TC, bordsgrupp och en enkel badplats.

C. Hornsjön. Parkering finns där leden korsar asfaltvägen.

D. Gubbhulans Skola. Logi, öppet alla säsonger, tel 073-5292410. Skolan ligger ca 800 m nordväst om vägskälet vid Lyckås.

E. Furusjö. Parkering och bussförbindelse. Obs att Furusjöbadet har två riktningssberoende hållplatser. Badplats med kiosk (sommarröppen). Sjöhaga Pensionat, Strandv. 14 (tel 0392-200 10).

F. The Green Glamping: Lyxig camping (tel 0392-200 00).

G. Hotel Mullsjö, tel 0392-494 00 (restaurang och logi, busshållplats och parkering finns på framsidan, dricksvatten är tillgängligt i en kran på hotellets baksida och vid Mullsjön strax norr om hotellet finns badplats och WC).

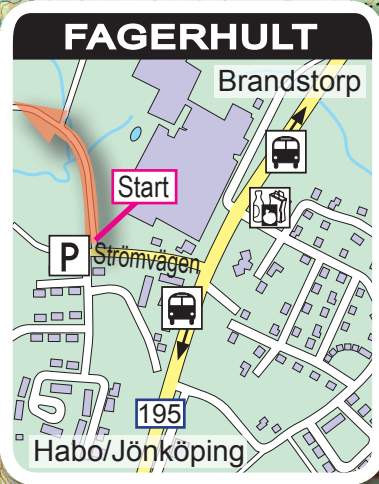
H. Motell VIP Mullsjö, tel 0392-120 30 (restaurang, rum och livsmedelsbutik).

I. Mullsjö Camping, tel 0392-120 25 (camping, stugor, livsmedelsbutik och badplats).

J. Mullsjö centrum: Buss- och tågförbindelse (trafikupplysning, tel 0771-44 43 33), parkering, turistbyrå (tel 0392-140 00).

K. Björkhaga Hotell, tel 0392-120 50 (restaurang, logi).

FAGERHULT

Västra Vätterleden, Etapp 7 (Semesterbyn - Fagerhult)

SERVICE

- (A)** Fagerhult
- (B)** S. Kroksjön
- (C)** Hornsjön
- (D)** Gubbhulans skola

SYMBOLER

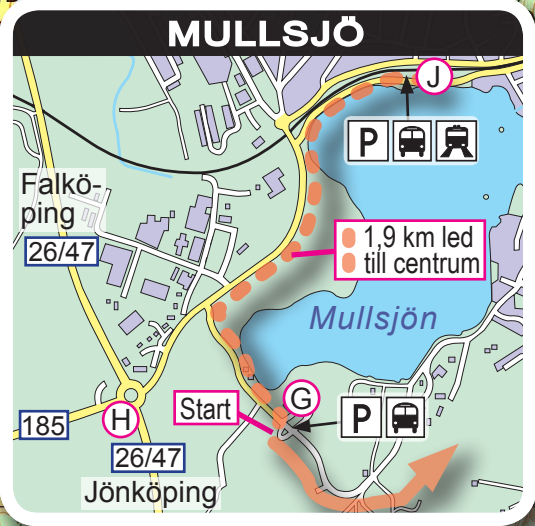
	Badplats		Logi
	Busshållplats		Matservering
	Campingplats		Parkering
	Dricksvatten		Torkklosett
	Eldplats		Turistbyrå
	Järnvägsstation		Vattenklosett
	Livsmedel		Vindskydd

Trycksak producerad av Mullsjö & Habo kommun
Foton: Gösta Börjeson (GB), Glenn Larsson (GL)

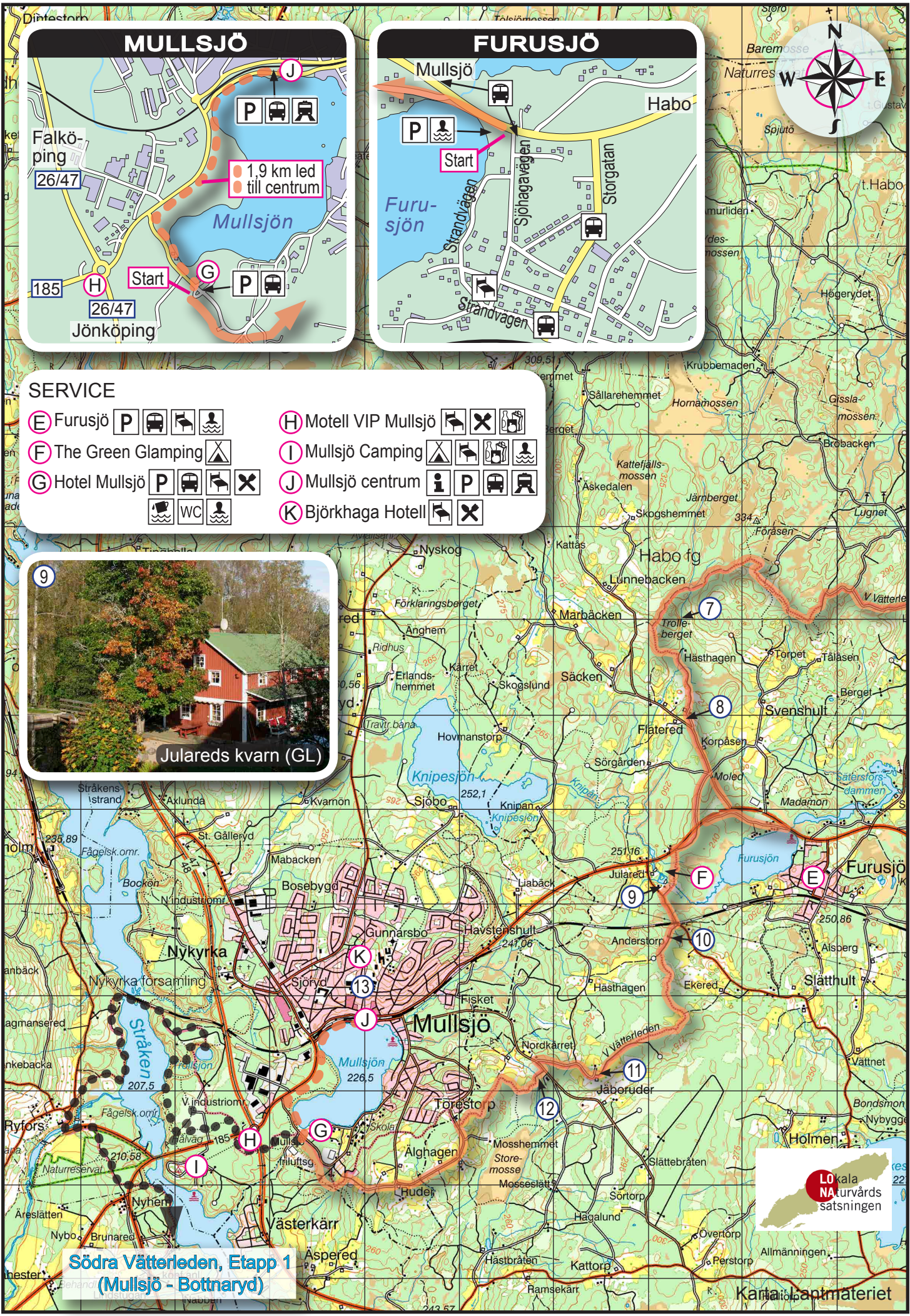

Karta: Lantmäteriet

SERVICE

E Furusjö	P			H Motell VIP Mullsjö			
F The Green Glamping				I Mullsjö Camping			
G Hotel Mullsjö	P			J Mullsjö centrum		P	
				K Björkhaga Hotell			

Södra Vätterleden, Etapp 1 (Mullsjö - Bottnaryd)

